

INSTRUMENTE DE EVALUARE/AUTOEVALUARE A TRASEULUI DE DEZVOLTARE PROFESIONALĂ

*Svetlana Nastas, drd.,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*

ASSESSMENT/SELF-ASSESSMENT TOOLS OF THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT JOURNEY

*Svetlana Nastas, PhD student,
„Ion Creanga” State Pedagogical University of Chisinau,
ORCID:0009-0004-2628-3480
nastas.svetlana@upsc.md*

CZU: 378.126

DOI: 10.46727/c.v2.24-25-03-2023.p403-406

Abstract. Professional development is an imperative of the 21st century. This article aims to facilitate the initiation of the professional development path through several evaluation/self-evaluation tools, which can be applied either in physical format with a specialist, or online, such as: different psychological tests, a variety of journals, notably the professional development journal.

Keywords: professional development, assessment/self-assessment, tools and techniques.

Pe parcursul vieții, indiferent de domeniul de activitate, fiecare persoană se confruntă cu diverse provocări sociale, economice, politice etc., dar traseul profesional este montat din formarea/dezvoltarea pe tot parcursul vieții a unui set de competențe solicitate pe piața muncii, aplicate în vederea valorificării potențialului individual.

Într-o accepție generală, *dezvoltarea profesională* este un proces prin care angajatul dobândește competențe (cunoștințe, abilități, atitudini și valori), este certificarea necesară pentru a se dezvolta în cariera sa. Cu alte cuvinte, reprezintă un set de acțiuni/activități întreprinse care îl ajută să rămână competitiv pe piața forței de muncă. În domeniul educației, dezvoltarea profesională este un „proces prin care se asigură creșterea și diversificarea competențelor profesionale, prin formarea inițială, calificarea, recalificarea, formarea profesională continuă și perfecționarea cadrului didactic, în vederea eficientizării activității didactice la locul de muncă” [3.p.1].

Într-un mediu schimbător, un sistem eficient de dezvoltare profesională este necesar pentru obținerea/menținerea unui nivel de performanță. Valoarea resurselor umane este un imperativ individual, preocupare organizațională, un interes manifestat de staful managerial. Necesitățile constituie punctul de plecare în etapa de inițiere în dezvoltarea profesională, reflectată în figura de mai jos.

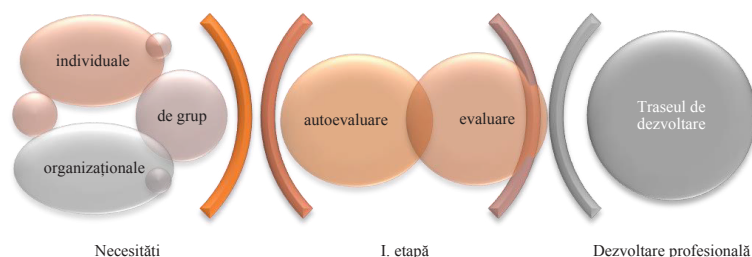

Fig.1 Inițierea traseului de dezvoltare profesională

Necesitățile sunt declanșatori ai dezvoltării profesionale, iar instrumentarul de autoevaluare, în acest context, este un „proces de autoanaliză, conținând tehnici de autotestare și autoapreciere, care se pot aplica la orice activitate sau comportament profesional, pentru relevarea părților forte și a celor slabe și valorificarea oportunităților de autoperfecționare” [3.p.1].

Un pachet instrumentar de evaluare/autoevaluare cu impact de ghidaj și consultanță în activitatea profesională sunt testele psihologice, care pot fi aplicate pentru diferite categorii de subiecți:

- ✓ absolvenții instituțiilor de învățământ preuniversitar care doresc să își continue studiile într-un anumit domeniu;
- ✓ persoanele ce doresc a se angaja în câmpul muncii;
- ✓ persoanele care s-au trezit eliminate de pe piața muncii odată cu dispariția profesiei;
- ✓ persoanele care vor să-și schimbe tipul de activitate intenționează să dezvolte o nouă afacere etc.

Testul are la bază teoria personalității profesionale, *Profilul intereselor tale* (O*Net Interest Profiler), al psihologului american J. Holland. Acesta specifică faptul că oamenii rezonează cu mediile de lucru în funcție de personalitatea fiecăruia. Potrivit teoriei sale, pot fi delimitate șase tipuri de personalitate ce determină alegerea carierei.

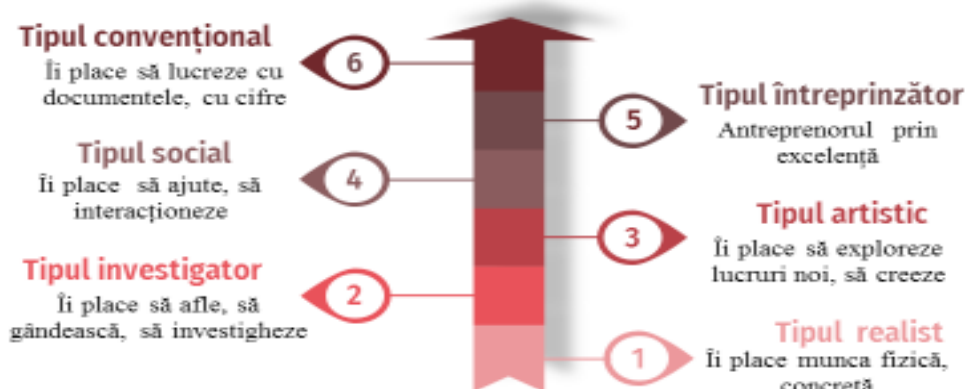

Fig. 2. Tipologia intereselor profesionale după Testul Holland

Un instrument psihometric este *Sondajul VIA*, care măsoară și cuantifică pachetul de cunoștințe deținut de persoană, aptitudinile, atitudinile, trăsăturile de personalitate și unele aspecte educaționale.

Astăzi, prin intermediul tehnologiilor informaționale, se facilitează considerabil accesul la instrumente de evaluare și autoevaluare online (unele gratuite), care permit edificarea anumitor aspecte în vederea îmbrățișării unei profesii sau înaintarea pe traseul profesional, lărgirea și diversificarea activităților profesionale. Printre acestea se înscrie și *Sondajul VIA*, <https://www.viacharacter.org/>, care oferă o interpretare științifică asupra punctelor forte ale caracterului. Din aceeași categorie, edificarea punctelor forte ale caracterului, fac parte și testele *Profilul DISC*, centrate pe 4 trăsături: D – dominantă; I – influență; S – stabilitate; C – conștiință, versiunea lui Walter Clarke este disponibilă online.

Instrumentele și tehnicile de eficientizare a dezvoltării profesionale sunt variate, dar o tehnică cu mare impact este *Jurnalul de autorefecție* privind dezvoltarea profesională, care poate „împacheta” toate gândurile cu privire la propria persoană din perspectivă profesională.

Tabelul 1. Sinteză al instrumentarului de evaluare în dezvoltarea profesională

Interogații	Instrumentul	Linkul
<i>Cine ești?</i>	Testul de personalitate a ENEAGRAMEI	https://www.truity.com/ https://www.la-psiholog.ro/
<i>Care sunt atuurile tale?</i>	Sondajul VIA	https://www.viacharacter.org/
<i>Ce tip de personalitate ești la locul de muncă?</i>	Profilul DISC/ Evaluarea personalității	https://openpsychometrics.org/ https://www.truity.com/test/disc-personality-test
<i>Cum îți alegi profesia în funcție de punctele forte?</i> <i>Care sunt factorii-cheie de personalitate în cariera profesională?</i> <i>Cum poți maximiza potențialul la locul de muncă?</i>	Profilul de personalitate în carieră Tipul Finder® pentru planificarea carierei Evaluarea CliftonStrengths	https://www.truity.com/ https://www.gallup.com/

Jurnalul de dezvoltare profesională, în totalitatea variațiilor sale, permite realizarea de conexiuni în timp între diferite momente de reflecție personală asupra activității profesionale și te poate ajuta:

- să-ți identifice performanța de angajat (în funcție de profilul psihologic, cunoștințe/achiziții, experiențe etc.);
- să-ți identifice comportamentul de angajat într-o organizație anume;
- să-ți antrenezi inteligența emoțională;
- să faci parte dintr-o comunitate în care să ai impact prin idei, acțiuni, produse etc.

În studiul său Roger Hiemstra a specificat mai multe tipuri și formate ale jurnalului: *Jurnalul de învățare; Jurnalul de lecturi; Jurnal de teorie; Jurnalul electronic (scris, oral, video); Jurnalul de vis; Jurnalul autobiografic, povești de viață și de memorii. Jurnalul spiritual și Jurnalul profesional/ de dezvoltare profesională*. Savantul insistă pe mai multe beneficii pentru potențialii autori ai *Jurnalului de dezvoltare profesională*, care câștigă experiență în procedurile de scriere și de înregistrare a datelor, oferind posibilitatea de a aborda critic evoluția profesională. Astfel, pot fi enunțate următoarele beneficii:

- creștere și dezvoltare profesională;
- intuiție și autoexprimare;
- rezolvarea problemelor;
- reducerea stresului și beneficii pentru sănătate;
- reflecție și gândire critică.

În Republica Moldova, un instrument destinat tuturor celor dornici de a descoperi propriul potențial este *Jurnalul de autocunoaștere* (T. Verdeș).

Concluzie: într-o lume în permanentă schimbare fiecăruia i se solicită disponibilitatea de a face față, într-un mod adecvat, situațiilor profesionale, de a fi pregătit la modificări permanente și rapide prin autodezvoltare/dezvoltare; recalificarea este foarte importantă pentru fiecare persoană. Punctul de plecare facilitator pentru traseul profesional cu asumarea tuturor modificărilor este autoevaluarea/evaluarea din perspectivă personală/profesională, evaluare realizată cu ajutorul instrumentarului adecvat.

BIBLIOGRAFIE

1. DOICOV, E.; GHEORGHITA, T. Ghid metodic. *Dezvoltare profesională a personalului din autoritatea publică*. Chișinău, 2011. 90p. ISBN 978-9975-80-477-6
2. HIEMSTRA, R. *Uses and benefits of journal writing*. In L. M. English & M. A. Gillen, Promoting journal writing in adult education (New Directions for Adult and Continuing Education, No. 90, pp. 19-26). 2001. San Francisco: Jossey-Bass. http://eporfolioetecmfhetu.weebly.com/uploads/8/9/0/5/8905478/uses_and_benefits_of_journal_writing_hiemstra.pdf
3. *Metodologia de evaluare a cadrelor didactice din învățământul general și profesional tehnic*. MEC. 2020. Proiect. <https://particip.gov.md/ro/document/stages/metodologia-de-evaluare-a-cadrelor-didactice-din-invatamantul-general-si-profesional-tehnic/8088>
4. PETREA, A.V. *Jurnalul reflexiv, un instrument pentru pregătirea studenților în profesia de profesor*. <https://pdfcoffee.com/jurnalul-reflexiv-2-pdf-free.html>
5. PETERSON, CH.; SELIGMAN, M. *Puterile și virtuțile caracterului: un manual și clasificare*. Washington, DC: APA Press și Oxford University Press, 2004.
6. POP, V. *Dezvoltarea profesională și personală a cadrelor didactice*. București, 2011. <http://mentoraturban.pmu.ro/sites/default/files/ResurseEducationale/Modul%204%20Dezvoltarea%20profesionala.pdf>
7. *Test Holland. Ce cariere ți se potrivesc?* <https://dezvoltacariera.ro/test-holland-interese-profesionale/#1->
8. VERDEȘ, T. *Jurnal de autocunoaștere*. IP „NeoEduct”, Chișinău, 2022. 134p. ISBN 978-9975-63-493-9.
9. VIA Institute on Character. *Site-ul pentru a realiza prin sondaj și a obține feedback privind punctele tari*. <https://www.viacharacter.org/>